

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ Голова приймальної комісії,
в.о. ректора _____ Є.М. Кирилюк
«___» квітня 2026 р.

**ПРОГРАМА ТВОРЧОГО КОНКУРСУ
З КОМПОЗИЦІЇ**

**для здобуття вищої освіти за освітнім ступенем «бакалавр» на основі повної загальної
середньої освіти за спеціальністю – В3 Декоративне мистецтво та ремесла,
В4 Образотворче мистецтво та реставрація**

Програму розглянуто та схвалено на засіданні
кафедри образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва.
Протокол № 10 від «5» лютого 2026 року.

1. Пояснювальна записка

Метою вступного випробування є об'єктивна оцінка рівня фахової підготовленості вступників, їхніх знань, умінь та художніх здібностей у галузі композиції. Програма розроблена для абітурієнтів, які претендують на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю – В3 Декоративне мистецтво та ремесла, В4 Образотворче мистецтво та реставрація на базі повної загальної середньої освіти.

Програма складається з: Пояснювальної записки, Характеристики творчого завдання, Критеріїв оцінювання та Рекомендованої літератури.

Творчий конкурс із композиції передбачає виявлення здатності вступника до створення в уяві та відображення на заданому форматі композиції з простих геометричних форм одним кольором.

Основні вимоги до робіт творчого конкурсу:

- Відповідність виконаної композиції заданій темі.
- Наявність чітко вираженої авторської ідеї.
- Оригінальність і гармонійність художньо-образного рішення.
- Високий рівень технічного виконання, що відбиває візуально-пластичні особливості рішення.
- Якість компоновання складових елементів композиції на площині.
- Досягнення цілісності зображення та виразності композиції в цілому.

2. Мета та завдання: Компетентності вступника

Вступне випробування слугує інструментом конкурсного відбору до ЧНУ ім. Б. Хмельницького, що дозволяє виявити художній потенціал абітурієнта та його здатність до опанування професійних знань.

Загальні компетентності

Вступник має виявляти здатності до:

- Абстрактного мислення, глибокого аналізу та синтезу візуальної інформації.
- Навчання та оволодіння сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами.
- Використання інформаційних та комунікаційних технологій, запровадження комп'ютерних засобів під час пошуку, опрацювання та систематизації мистецької інформації.
- Застосування професійних фахових мистецьких знань, що є основою галузі «Мистецтво».
- Генерації нових ідей та вияву високого рівня креативності.

Спеціальні (фахові) компетентності

Вступник має продемонструвати здатності до:

- Застосування різноманітних графічних та малярських технік, впровадження сучасних способів формотворення.

- Використання знань лінійної та тональної перспективи, систем просторового зображення на площині.
- Володіння методами стилізації, узагальнення, гіперболізації, інтерпретації та трансформації у мистецькій практиці.
- Інтерпретації художніх смислів та засобів їх втілення у завершеному творі.
- Оволодіння різними технологіями роботи у відповідних матеріалах згідно зі спеціалізацією.

Знання та вміння

Вступник повинен виявляти знання:

- Визначення поняття композиції та особливостей площинної композиції.
- Закономірностей зорового сприйняття творчої композиції.
- Законів єдності та підпорядкованості частин і цілого.
- Принципів візуального та фізичного зв'язку елементів.
- Основних понять про метричні та ритмічні чергування, масштабні співвідношення, пропорції та симетрію.
- Властивостей матеріалів та інструментів, що застосовуються для візуалізації творчих етапів.

Вступник повинен продемонструвати вміння:

- Організувати взаємозв'язок між теоретичними знаннями та їх практичним втіленням.
- Синтезувати, диференціювати, абстрагувати образи та творчо мислити.
- Вільно володіти основними законами, засобами, правилами та прийомами композиції.
- Удосконалювати власні навички створення композицій на площині з використанням різних художніх технік.

3. Характеристика творчого завдання:

«Композиція з простих геометричних форм»

Назва завдання	Вступник повинен знати	Предметні уміння та способи діяльності
Композиція з простих геометричних форм	1. Закони компоновання предметів. 2. Побудову деталей геометричних форм. 3. Просторові співвідношення у розташуванні предметів. 4. Закони статичності та динамічності. 5. Цілісність та гармонійність композиції.	1. Відповідність композиції заданій умові. 2. Розміщення зображення на заданому форматі аркушу паперу. 3. Узгодженість частин за геометричною формою, масами, принципом розміщення в просторі та взаємозв'язком між собою графічної композиції. 4. Відображення співвідношення простоти та пластичної виразності, врівноваженості елементів, статичний або динамічний характер підпорядкованості елементів. 5. Досягнення цілісності зображення.

Умови виконання завдання:

- **Об'єкт:** Творча композиція з простих геометричних форм. Кількість елементів, що утворюють композицію, не регламентується і визначається вступником самостійно.
- **Колір:** Виконується виключно в **одному кольорі (чорному)**.
- **Час:** Завдання виконується в один день протягом **60 хвилин**.
- **Формат:** Папір розміром **A-3 (30x40 см)**.
- **Інструментарій:**
  - *Допоміжні засоби:* прості олівці, гумка, лінійка, транспортир.
  - *Художні матеріали (на вибір):* чорний олівець, ручка, туш, фломастер, акрил, гуаш тощо.

Готова композиція є основою для подальшого графічного відтворення головної ідеї та теми. Робота має характеризуватися цілісністю композиції, де окремі елементи внаслідок комбінаторних перетворень набувають нової візуальної якості.

4. Критерії оцінювання творчого конкурсу з композиції

Оцінювання здійснюється за 200-бальною шкалою (від 100 до 200 балів). Мінімальний прохідний бал — 100.

Високий рівень підготовки (180–200 балів)

- **196-200 балів:** Виставляється за майстерно виконану роботу з повним дотриманням усіх встановлених композиційних та технічних вимог.
- **188-195 балів:** Виставляється за роботу, яка в цілому відповідає всім вимогам щодо якості і повноти виконання завдання.
- **180-187 балів:** Виставляється за роботу, яка відповідає вимогам, але містить несуттєві відхилення технічного характеру при виконанні чи оформленні.

Середній рівень підготовки (160–179 балів)

- **170-179 балів:** Виставляється за роботу, що має похибки не принципового характеру (окремі неточності в композиції геометричних форм або недостатня виразність рисунка).
- **160-169 балів:** Виставляється за роботу, яка містить незначні похибки в компоновці зображення або техніці виконання, що принципово не впливають на повноту завдання.

Низький рівень підготовки (131–159 балів)

- **140-159 балів:** Виставляється за роботу, яка відповідає основним вимогам, але має часткові відхилення в композиції та порушення цілісності зображення.
- **131-139 балів:** Виставляється за роботу, де зображення містить помилки в побудові загальної форми, компоновці, розмірі зображення, техніці виконання; присутнє порушення цілісності при незавершеності окремих деталей.

Недостатній рівень підготовки (100–130 бали)

- **100-130 бали:** Виставляється за роботу, в якій допущено грубі помилки, що принципово порушують композицію, розмір зображення та побудову окремих форм. Має місце порушення цілісності при незавершеності окремих деталей; робота технічно виконана

недосконало та не закінчена. **Зазначений рівень є недостатнім. Абітурієнт не допускається до подальшої участі в конкурсі.**

Рекомендована література

Основна

1. Богданова Л. О., Коровкіна Г. А. Конспект лекцій з дисципліни «Композиція». Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 115 с.
2. Бойчук В. М. Основи композиції: навч. посіб. Вінниця: ФОП Корзун Д. Ю., 2015. 132 с.
3. Дідик Н. Я. Основи композиції: навч. посіб. Ужгород: Мистецька Лінія, 2019. 64 с.
4. Касьян Т. К., Полудень Л. І. Композиція. Черкаси: вид-во ЧНУ, 2012. 88 с.
5. Кириченко М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб / М. Кириченко, І. Кириченко. К.: Вища шк., 2002. 190 с.
6. Костенко Т. В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навч.-метод. посіб. Харків: ХДАДМ, 2013. 255 с.
7. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції: навч. посіб. Київ: Каравела, 2008. 304 с.
8. Пічкур М. О. Теорія і практика композиції: навч. посібн; МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини. Харків: Пром Арт, 2021. 248 с.
9. Пічкур М. О. Натюрморт цифрового формату: художня постановка, імітація, стилізація. Мистецтво та освіта. 2020. № 4. С. 42-49.
10. Сухенко В. Рисунок у вищій художній школі в контексті сучасних вимог. Українська академія мистецтва. К., 2010. Вип. 17. С. 77-81.
11. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 112 с.

Додаткова

1. Білецький П. О. Мова образотворчих мистецтв. К.: Радянська школа, 1973. 84 с.
2. Гребенюк Г. Є. Основи композиції та рисунка. К.: Техніка, 2000. 224 с.
3. Писанко М. М. Рух, простір і час в образотворчому мистецтві. К.: Мистецтво, 2000. 128 с.
4. Поліщук Л. К. Основи об'ємно-просторової композиції. Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. 100 с.
5. Шевченко В. Я. Композиція плаката. Харків. 2007. 100 с.